

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/89/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5116213796
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5116213796.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Turzu, členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Ladislava Mejstríka, v právnej veci žalobkyne: L. M., rod. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom U. B. XXXX/XX, U., zastúpenej Lalinský advokát s.r.o., Advokátska kancelária so sídlom Námestie Andreja Hlinku 1, Žilina, IČO: 47 253 096, proti žalovaným: 1/ W. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. B. X/XXX, G. G., 2/ X. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. X, M. XX, 3a/ Ing. E. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XX, K., 3b/ Mgr. V. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. XXX/XX, K. 4a/ Ing. R. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. F. XXXX/XXR., V. - Y., 4b/ MUDr. T. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom U. XXXX/XX, K., 5/ W. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. XXX, 6/ L. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom XX P. N., Y., D. T. XR.X Canada, 7/ U. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom U. U. XXXX/XX, Z. O. X., 8/ P. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. XXX, 9/ U. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. O. XXX/XXX, O., 10/ X. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. XXX, 11/ L. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XXX, žalovaní 10/ a 11/ zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Halagan s.r.o., so sídlom Framborská 253/21, 010 01 Žilina, IČO: 50 626 329, o určenie neplatnosti závetu, na odvolanie žalovaných 10/, 11/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina, č.k. 7C/139/2016-345 zo dňa 01. 03. 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyni voči žalovaným 10/, 11/ **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

Žalobkyni voči žalovaným 1/, 2/, 3a/, 3b/, 4a/, 4b/, 5/ až 9/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie podľa ust. § 175k ods. 2 O. s. p. a § 38 ods. 2 OZ určil, že závet poručiteľa X. M. spísaný do notárskej zápisnice 27. 10. 2011 pod sp. zn. N 239/2011, Nz 41160/2011 je neplatný (I.). Súčasne priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 10/, 11/ v celom rozsahu (II.) a žalobkyni nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 1/, 2/, 3a/, 3b/, 4a/, 4b/, 5/ až 9/ nepriznal. Vychádzal z toho, že X. M., nar. XX. XX. XXXX zomrel XX. XX. XXXX a prebieha po ňom dedičské konanie sp. zn. 6D/71/2012, Dnot 78/2012 na notárskom úrade súdom poverenej notárky. Žalobkyňa je nevestou poručiteľa (bola manželkou jeho syna, ktorý ho predumrel a nemal vlastné deti). Medzi sporovými stranami nebolo sporné, že poručiteľ 30. 11. 2010 spísal závet, kde pre prípad svojej smrti všetok svoj majetok zanechal žalobkyni. Žalovaní 1/ až 9/ sú dedičmi zo zákona, v tretej dedičskej skupine (§ 475 ods. 2 OZ). Žalovaní 10/, 11/ sú dedičmi zo závetu spísaného poručiteľom vo forme notárskej zápisnice N 239/2011, Nz 41160/2011, NCRza 5564/2011, na základe ktorého celý svoj hnutel'ný a nehnuteľný majetok poručil závetným dedičom X. U. v polovici a L. X. v polovici s tým, že ak ktorýkoľvek závetný dedič by sa nedožil času smrti poručiteľa ako náhradných dedičov im poručeného

podielu určil ich deti, každé rovnakým dielom s tým, že závetní dedičia sú povinní vyplatiť konkrétnym osobám konkrétne čiastky. V rámci prejednávania dedičstva po poručiteľovi žalobkyňa predložila notárke vlastnoručne spísaný závet 17. 11. 2010, v ktorom jej poručiteľ zanechal všetok majetok, ako aj znalecký posudok súdneho znalca MUDr. Stanislava Kollára, znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria vo veci vyšetrenia duševného stavu poručiteľa, vypracovaný 20. 06. 2011 a namietala platnosť neskôr spísaného závetu poručiteľa, nakoľko v uvedenom čase v zmysle predloženého znaleckého posudku trpel duševnou poruchou, v zmysle ktorej nebol schopný robiť žiadne právne úkony. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkázala notárka pri prejednávaní dedičstva uznesením žalobkyňu, aby svoje právo uplatnila žalobou (§ 175k ods. 2 O. s. p.) o určení neplatnosti závetu spísaného do notárskej zápisnice zo dňa 28. 10. 2011 a konanie prerušila. Na základe uvedeného žalobkyňa podala proti žalovaným 9/, 10/ žalobu o určení neplatnosti predmetného závetu, ktoré konanie bolo vedené pod sp. zn. 25C/368/2012, v ktorom okresný súd rozsudkom zo dňa 06. 01. 2013 jej návrh zamietol, uvádzajúc, že aj keď z vykonaného dokazovania možno jednoznačne predpokladať, že X. M. v čase, keď spisoval uvedený závet vo forme notárskej zápisnice, trpel popísanou duševnou chorobou a z uvedeného dôvodu už boli dôvody pre pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, z vykonaného dokazovania mal preukázané, že mimo dedičov zo závetu existujú aj dedičia zo zákona v tretej dedičskej skupine, ktorí v návrhu žalobkyne na strane žalobcov, ani na strane žalovaných neboli uvedení, pričom v konkrétnom prípade dedičov možno hovoriť o nerozlučnom spoločenstve, kde výlučné spoločenstvo účastníkov je charakterizované tým, že rozhodnutie súdu sa vzťahuje na všetkých spoločníkov spoločne, pričom dôsledky nerozlučného spoločenstva vyplývajú z hmotnoprávneho vzťahu účastníkov bez zreteľa na ich vôľu, a preto ide o nútené spoločenstvo. Z toho dôvodu podľa § 91 ods. 2 O. s. p. návrh žalobkyne zamietol, ktorý rozsudok bol potvrdený aj rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 6Co/115/2014-107 zo 06. 11. 2013.

Následne notárka ďalej pokračovala v dedičskom konaní a vydala uznesenie, ktorým opätovne prerušila konanie a uložila žalobkyňi, aby podala na súd žalobu o určení neplatnosti závetu spísaného do notárskej zápisnice 28. 10. 2011, keďže žalobkyňa ako závetná dedička požiadala o stanovenie lehoty na opätovné podanie žaloby o určení jeho neplatnosti z dôvodu, že pôvodný návrh na okresnom súde bol zamietnutý z procesných dôvodov, čo táto aj opätovne učinila.

Ďalej mal za to, že medzi stranami nebolo sporné, že pred spísaním závetu 28. 10. 2011 podala žalobkyňa 03. 02. 2011 návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony X. M., ktorá vec bola vedená na okresnom súde pod sp. zn. 37Ps/3/2011, v ktorom konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria a za znalca súd ustanovil MUDr. Stanislava Kollára. Súdom ustanovený znalec podal vo veci znalecký posudok č. 41/2011 20. 06. 2011, ktorý žalobkyňa predložila ako dôkaz v konaní. Na základe uvedeného znaleckého posudku bol rozsudkom okresného súdu z 23. 01. 2012 X. M. pozbavený spôsobilosti na právne úkony a za opatrovníka mu bol ustanovený L. X. (žalovaný 11/). Pri doručovaní predmetného rozsudku v čase od vyhlásenia rozsudku do jeho právoplatnosti súd zistil, že X. M. zomrel XX. XX. XXXX, a preto následne po prevzatí rozsudku jeho opatrovníkom okresný súd uznesením z 23. 09. 2013 konanie zastavil. Zo znaleckého posudku mal pritom súd zistené z odpovedí súdom ustanoveného znalca na súdom položené otázky, že tento u neho zistil závažnú duševnú poruchu v pravom zmysle slova, konkrétne vaskulárnu (cievnu) demenciu ľahkého stupňa s psychotickými príznakmi a opakovanými stavmi zmätenosti v anamnéze (1). Táto duševná porucha nie je len prechodná. Táto duševná porucha u vyšetrovaného je trvalá (2). Z vyšetrovaní v dôsledku tejto závažnej duševnej poruchy nie je schopný robiť žiadne právne úkony (3). Vyšetrovaného nie je možné účelne vypočuť a nie je možné mu doručovať písomnosti, nakoľko vzhľadom na svoju duševnú poruchu nemá žiaden náhľad, jeho úsudok je chorobne ovplyvnený paranoidnými bludnými obsahmi v jeho myslení a taktiež pri vypočúvaní a doručovaní písomností hrozí zhoršenie jeho zdravotného stavu, najmä zvyšovanie paranoidných obsahov v myslení a ich dosahu na prežívanie a správanie vyšetrovaného (5). Súd na návrh sporových strán oboznámil výpoveď znalca v konaní sp. zn. 25C/368/2012 na pojednávaní 06. 11. 2013, na ktorom ho súd uznesením pribral do konania ako znalca, v ktorej výpovedi zotrval na svojom znaleckom posudku vypracovanom v konaní sp. zn. 37Ps/3/2011 a na závere, že X. M. v čase jeho podania 20. 06. 2011 a vyhlásenia rozsudku 23. 01. 2012 bola osoba, u ktorej boli dôvody pre vyhlásenie pozbavenia spôsobilosti na právne úkony z dôvodu duševnej poruchy vaskulárnej demencie, ktorá sa na prvý pohľad nedala poznať laikovi pri okamžitom strete s postihnutou osobou, keďže je špecifická v tom, že sa dá diagnostikovať len osobou odborníka - znalca, t. j. lekára - psychiatra. Uvedenú duševnú poruchu nebolo možné nijakým spôsobom liečiť, bola trvalého charakteru, jednalo sa o určitú stareckú zmenu, ktorú nebolo možné už nijakým spôsobom prinavrátiť do pôvodného stavu a ktorou X. M. trpel až do svojej smrti. Pripustil, že mohlo dôjsť k určitým zlepšeniam alebo zhoršeniam diagnózy, ktorou trpel, avšak

aj v prípade, že by sa mu absolútne polepšilo, zlepšenie by znamenalo hranicu, ktorá nepresahovala dôvod pozbavenia spôsobilosti na právne úkony. Zdravotný stav poznal už pred ustanovením za znalca a to nielen pri vyšetrovaní pre účely znaleckého posudku. Vyšetroval ho aj ako lekár a nie ako znalec mu predpisoval lieky, ktoré mali nejakým spôsobom zlepšiť jeho zdravotný stav, nie však zdravotný stav vyliečiť. Lieky však neužíval, pretože mal paranoju, že ho niektorí ľudia chcú otráviť. Od mája, kedy vypracoval znalecký posudok až do pojednávania 23. 01. 2012 ho nevidel, nemohlo však dôjsť k takej zmene, ktorá by nevyžadovala pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, nakoľko sa jedná o takú degeneratívnu zmenu, ktorá sa z roka na rok zhoršuje a nie je tendencia zlepšovať zdravotný stav osoby postihnutej touto duševnou poruchou. Pri spisovaní notárskeho závetu na notárskom úrade nedokázal posúdiť následok svojho správania, keďže vzhľadom na svoj zdravotný stav nevedel čo činí. Uvedené bolo chorobne motivované z dôvodu jeho diagnózy. Pokiaľ notár spísal takúto notársku zápisnicu, mohol byť vnútorne presvedčený, že sa jednalo o osobu bez akejkoľvek duševnej zmeny, mohol ho považovať po jeho vyhlásení za absolútne zdravú osobu. Notárska zápisnica bola spisovaná osobou X. M. v čase, kedy trpel duševnou chorobou, ktorá bola dôvodom pre vyhlásenie pozbavenia spôsobilosti na právne úkony.

Na základe vykonaného dokazovania, a to najmä žalobkyňou predloženého znaleckého posudku, ako aj výpovede znalca, ktoré hodnotil ako listinné dôkazy, mal súd za preukázané, že porúčiteľ v čase spísania namietaného závetu formou notárskej zápisnice 28. 10. 2011 trpel duševnou poruchou, ktorá nebola len prechodného charakteru, išlo o trvalú duševnú poruchu, v dôsledku ktorej nebol schopný robiť žiadne právne úkony. Predmetný znalecký posudok bol vypracovaný 20. 06. 2011 na základe rozhodnutia súdu, v konaní o pozbavení spôsobilosti na právne úkony X. M., ktoré však v dôsledku jeho smrti po vyhlásení rozsudku bolo zastavené. Zo záverov uvedeného znaleckého posudku bolo možné vychádzať v predmetnom konaní, nakoľko boli vyslovené pred spísaním namietaného závetu z 28. 10. 2011 a otázky na znalca v uvedenom konaní boli relevantné aj pre predmetné konanie. Znalec sa dôsledne zaoberal úlohami a otázkami, ktoré mu stanovil súd, tieto odborne podložil, taktiež vo svojej výpovedi v konaní vedenom pod sp. zn. 25C/368/2012 súdu objasnil sporné skutočnosti, jednoznačne sa vyjadril aj k spôsobilosti X. M. spísať namietaný závet. Súd preto nemal žiadne pochybnosti o správnosti záverov predmetného znaleckého posudku, ako aj výpovede znalca a na základe vyššie uvedených dôvodov žalobe žalobkyne vyhovel.

O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a § 257 CSP. Vychádzal z toho, že pre predmetné sporové konania o neplatnosť závetu treba všetkých účastníkov dedičského konania považovať za nerozlučných spoločníkov a musia tvoriť okruh strán konania. Preto priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 10/ a 11/ v celom rozsahu, nakoľko boli účastníkmi závetu, neplatnosti ktorého sa domáhala. Proti žalovaným 1/, 2/, 3a/, 3b/, 4a/, 4b/, 5/ až 9/ jej nárok na náhradu trov konania nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívali v tom, že napriek ich súhlasu so žalobou museli byť označení ako strany sporu v dôsledku nerozlučného procesného spoločenstva a priznanie nároku na náhradu trov konania voči nim by nebolo v súlade s dobrými mravmi.

2. Proti uvedenému rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaní 10/, 11/ z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/ CSP a žiadali ho zmeniť tak, že žaloba bude v celom rozsahu zamietnutá. Mali za to, že ust. § 38 ods. 2 OZ má na mysli nielen duševnú poruchu, ktorá sa u konajúceho prejavovala po dlhší čas, ale aj prechodnú (chvíľkovú) duševnú poruchu. Zároveň musí byť splnená podmienka, že momentálny duševný stav vylučuje u konajúcej osoby možnosť posúdiť následky svojho konania (vôľová zložka), či vlastné konanie ovládať (ovládacia zložka). V prípade niektorých duševných porúch sa môžu vyskytovať tzv. svetlé chvíle, t. j. okamih, kedy osoba postihnutá duševnou poruchou podľa § 38 ods. 2 OZ má po prechodnú dobu v plnej, či obmedzenej miere obnovenú vôľovú alebo ovládaciu zložku, t. j. vie posúdiť následky svojho konania, či takéto konanie ovládnuť. Ak takáto osoba nebola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, ani jej takáto spôsobilosť nebola obmedzená a urobila právny úkon v uvedenom medziobdobí, považuje sa tento právny úkon za platný. Dôkazná povinnosť spočíva v takomto prípade na osobe, ktorá tvrdí, že v momente urobienia právneho úkonu konala počas tzv. svetlej chvíle. V konaní bola žalobkyňou predložená notárska zápisnica z 28. 10. 2011, z ktorej obsahu vyplýva, že porúčiteľ bol spôsobilý na právne úkony. Je v nej uvedené, že porúčiteľ spisuje závet z dôvodu, že ho nevesta, v tomto spore žalobkyňa, chcela pozbaviť svojprávosti. Jeho vôľová stránka v tomto prípade bola jasne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaná. V závere je jednoznačne uvedené, že porúčiteľ odpovedal na otázky notára veľmi reálne, bol orientovaný v čase a priestore, pamätal si mená, konkrétne udalosti, zrozumiteľne sa vyjadruje, uvádza, že vie, kde sa nachádza (teda bola zachovaná aj ovládacia stránka porúčiteľa). Podľa obsahu notárskej zápisnice porúčiteľ výslovne prejavoval vôľu, čo chce do závetu pojať a zároveň dôsledne vedel prepočítat hodnotu

celkových finančných výplatkov, ktoré má žalovaný 10/, 11/ vyplatiť uvedeným osobám. V zmysle § 38 ods. 2 OZ je vylúčenérobiť záver o konaní v duševnej poruche na základe pravdepodobnosti, či na skutkových okolnostiach, ktoré aj napriek dôkaznej verifikácii súdu podľa § 191 CSP neumožňujú urobiť v uvedenom smere celkom jednoznačný skutkový záver, na ktorý by bolo možné aplikovať uvedené ustanovenie. Či v danej situácii konajúca osoba vedela posúdiť následky svojho konania alebo ho ovládnuť, musí posúdiť znalec z odboru psychiatrie. Súd musí zároveň prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré súvisia s napadnutým právnym úkonom. V konaní nebol pribratý súdom znalec z odboru psychiatrie. Žalobkyňa predložila len znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný vo veci vyšetrovania duševného stavu X. M. v konaní o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony vedenom pod sp. zn. 37Ps/3/2011, ktorého neboli účastníkmi. Preto mohol byť použitý len ako listinný dôkaz, a to aj z dôvodu, že znalec nebol v tomto konaní zákonným spôsobom určený a nebol vypočutý. Pritom znalecký posudok znalca MUDr. Stanislava Kollára sa priamo nevzťahuje k rozhodnému obdobiu, kedy bol závet do notárskej zápisnice spísaný. Znalec bol vypočutý v inom súdnom konaní sp. zn. 25C/368/2012 na pojednávaní 06. 11. 2013, pričom jeho výpoveď bola oboznámená súdom prečítaním zápisnice o výpovedi znalca na pojednávaní. Z výpovede znalca vyplýva, že tento vyšetroval X. M. ako lekár, ako lekár mu predpisoval lieky. Pritom podľa § 11 ods. 1 z. č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch je znalec vylúčený, ak možno mať pre jeho pomer k veci, zadávateľovi alebo k inej osobe, ktorej sa úkon týka, pochybnosti o jeho nezáujatosti. Znalec sa mal preto v zmysle citovaného ustanovenia vylúčiť, nakoľko bol zároveň ošetrovujúcim lekárom X. M. a práve jeho pomer k nemu ako jeho ošetrojúceho lekára vyjadruje pochybnosti o nezáujatosti znalca pri vypracovaní znaleckého posudku, pričom súd napriek vedomosti o uvedenom sa nezaoberal otázkou zaujatosti znalca pri vypracovaní znaleckého posudku, ktorý z uvedeného dôvodu nie je možné považovať za hodnoverný a takýto znalecký posudok je nezákonný. Samotný znalec pri výsluchu v konaní 25C/368/2012 pripustil, že mohlo dôjsť k zlepšeniu alebo zhoršeniu diagnózy, ktorou X. M. trpel, keďže sám uviedol, že od 16. 05. 2011, kedy vypracoval znalecký posudok až do pojednávania 23. 01. 2012 uvedeného nevidel, v dôsledku čoho nie je možné dôjsť k bezpečnému záveru, že v čase spísania závetu do notárskej zápisnice bola u neho vylúčená prítomnosť rozumovej a vôľovej zložky konania. Znalec sám priznal prítomnosť „svetlej chvíľky“, keď označil X. M. najskôr za osobu s trvalou duševnou poruchou a neskôr za osobu, ktorej stav sa zlepšil. Sám znalec na strane 25 znaleckého posudku uvádza, že možno konštatovať, že v čase znaleckého vyšetrovania v máji 2011 došlo k zlepšeniu celkového stavu posudzovaného oproti minulosti - december 2010 až marec 2011, ktoré konštatovanie je rozporné, keďže sám uvádza, že ide o duševnú poruchu, ktorú je možné označiť za trvalú, ktorá sa postupne zhoršuje a zároveň uvádza, že jeho stav sa zlepšil. Okrem iného uvádza, že v období od 12/2010 a následne sa fáza choroby dostala do takého štádia, kedy aj neodborník dokázal prejavy uvedenej poruchy rozpoznať, avšak táto hypotéza znalca je vyvrátená skutočnosťami uvádzanými v notárskej zápisnici N 239/2011, keď notárka podrobne a presvedčivo popisuje správanie X. M.. Na jednej strane znalec v znaleckom posudku uvádza, že podkladom na jeho vypracovanie boli okrem iných podkladov aj vlastné psychiatrické vyšetrovania 16. 05. a 27. 05. 2011, pričom následne uvádza, že posudzovaného nie je možné účelne vypočuť. Aj keby súd pripustil zákonnosť znaleckého posudku, jeho závery a závery z výsluchu znalca sú protichodné, a preto nie je možné z týchto záverov ustáliť, že 28. 10. 2011 urobil X. M. právny úkon v duševnej poruche, ktorá vylučuje prítomnosť rozumovej a vôľovej zložky konania. Naopak závet spísaný vo forme notárskej zápisnice predstavuje listinu, ktorá má povahu verejnej listiny, pri ktorej ako dôkaznom prostriedku platí, že potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nej potvrdzuje, ak nie je preukázaný opak. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti znalecký posudok nevyvracia skutočnosti uvedené v notárskej zápisnici. Aj keď znalecký posudok z príslušného odboru je základným dôkazným prostriedkom v konaní, v ktorom sa posudzuje, či bolo predmetné právne konanie fyzickej osoby urobené v duševnej poruche alebo nie, nezabavuje to ešte súd povinnosti, aby sa pri hodnotení dôkazov podľa § 191 CSP zaoberal úplnosťou a presvedčivosťou spracovaného posudku a hodnotil tento dôkazný prostriedok s ďalšími dôkaznými prostriedkami spôsobom, uvedeným v § 191 CSP a s prihliadnutím na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania. Mali za to, že súd nemôže vychádzať z odôvodnenia rozsudku v inej právoplatne skončenej veci sp. zn. 25C/368/2012, ale musí bezpečne a spoľahlivo zistiť skutkový stav veci na základe dôkazov vykonaných v tomto prebiehajúcom konaní.

3. Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaných 10/, 11/ žiadala rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Pri spochybňovaní objektívnosti znalca mala za to, že práve ten poznal duševný stav X. M. najlepšie, čo vychádzalo práve zo skutočnosti, že bol jeho ošetrovujúcim lekárom a prichádzal do kontaktu s ním pravidelne, a preto vedel najobjektívnejšie zhodnotiť jeho stav, a to v dôsledku jeho dlhodobého pozorovania. Vylúčila možnosť, že by bol neobjektívny, keďže nemal

najmenšiu motiváciu uvádzať v znaleckom posudku nepravdivé informácie o poručiteľovi. Ďalej mala za to, že znovu vykonané znalecké dokazovanie a následné opätovné vypočúvanie znalca by bolo nadbytočné a odporovalo hospodárnosti konania, pričom pokiaľ žalovaní napádajú znalecký posudok, v takomto smere mali na vlastné náklady vykonať znalecké dokazovanie a predložiť znalecký posudok, čo však neučinili. Absurdná je ich argumentácia, že práve notárka mala byť schopná posúdiť psychický stav poručiteľa a vyvodiť závery o jeho spôsobilosti na právne úkony, keďže nie je odborníkom - psychiatrom, ktorý jediný je schopný posúdiť duševný stav osoby, a teda jeho spôsobilosť vykonávať právne úkony. Znalec jednoznačne uviedol, že X. M. v čase podania znaleckého posudku a jeho vyhlásenia bol osobou, u ktorej boli dôvody pre vyhlásenie pozbavenia spôsobilosti na právne úkony z dôvodu duševnej poruchy vaskulárnej demencie, ktorá sa na prvý pohľad nedá rozpoznať laikovi pri okamžitom strete s ňou, čo bol aj predmetný prípad pri jeho strete s notárkou. Táto choroba sa dá diagnostikovať len osobou odborníka - znalca, t. j. osoby lekára - psychiatra. Duševnú poruchu, ktorou trpel X. M., nebolo možné nijakým spôsobom liečiť. Znalec skonštatoval, že predmetná notárska zápisnica bola spisovaná X. M. v čase, kedy trpel duševnou chorobou, ktorá bola dôvodom pre vyhlásenie pozbavenia spôsobilosti na právne úkony. Zo záverov znaleckého posudku možno vychádzať aj v tomto konaní, nakoľko boli vyslovené pred spísaním namietaného závetu a otázky na znalca boli relevantné pre toto konanie.

4. Žalovaní vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne zotrvali na dôvodoch uvedených vo svojom odvolaní.

5. Žalobkyňa sa k vyjadreniu žalovaných nevyjadrila.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

7. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania žalovaní 10/, 11/, konštatuje, že súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a vykonal potrebné dokazovanie a následne dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. V tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať (§ 387 ods. 2 CSP), keďže ani žalovaní vo svojom odvolaní neuviedli žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť zistený skutkový stav a prijaté právne závery. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej.

8. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam žalovaných 10/, 11/ krajský súd dopĺňa, že civilné sporové konanie je založené na zásade kontradiktórnosti a koncentrácií konania (§ 149, § 153, § 154, § 185 ods. 1 CSP), čo znamená, že strany sú povinné prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, t. j. skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany a návrhy na vykonanie dôkazov urobiť v stanovenej dobe, inak neunesú dôkazné bremeno, čo znamená prehru v spore.

Žalobkyňa spolu so žalobou predložila znalecký posudok znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria, z ktorého jednoznačne vyplýva, že X. M. k 20. 06. 2011, teda pred spísaním predmetného závetu trpel trvalou duševnou poruchou, a to vaskulárnou (cievnou) demenciou, v dôsledku ktorej nebol schopný robiť žiadne právne úkony, t. j. predmetný právny úkon, a to závet urobil v čase, keď trpel duševnou poruchou, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným, a preto je absolútne neplatný (§ 38 ods. 2 OZ).

Znalec pritom vo svojej výpovedi, ktorú súd oboznámil, zotrval na záveroch svojho znaleckého posudku a uviedol, že táto duševná porucha sa nedá liečiť a prinavrátiť do pôvodného stavu a p. M. ňou trpel až do smrti, pričom od vypracovania znaleckého posudku mohlo dôjsť len k zhoršeniu jeho zdravotného stavu, keďže sa jedná o degeneratívnu zmenu a mal za to, že v čase spísania závetu vzhľadom na svoju diagnózu nevedel, čo činí. Preto neobstojí námietka žalovaných 10/, 11/, že znalec p. M. od vypracovania znaleckého posudku do spísania závetu nevidel. Takisto neobstojí ani ich ďalšia námietka o svetlej chvíľke, ako vyplýva z notárskej zápisnice ako verejnej listiny, ktorá potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nej potvrdzuje (§ 205 CSP), keďže notárska zápisnica ako verejná listina potvrdzuje len to, že X. M. spísal závet formou notárskej zápisnice, a to ako so svojím majetkom pre prípad svojej smrti v

ňom naložil a ako sa pri jej spísaní notárke javil, avšak nie to, či pri spísaní závetu vo forme notárskej zápisnice konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným, keďže sa jedná o otázku, na ktorú treba odborné znalosti, ktoré má len znalec z odvetvia psychiatrie, t. j. v žiadnom prípade nie notár, keď z výpovede znalca navyše vyplýva, že duševnú poruchu, ktorou X. M. trpel, laik rozoznať mohol, ale aj nemusel.

Znalec ďalej vo svojej výpovedi uviedol, že pokiaľ v čase znaleckého vyšetrovania v máji 2011 malo dôjsť k zlepšeniu celkového stavu posudzovaného oproti minulosti (december 2010 až marec 2011), nejednalo sa o zlepšenie jeho diagnózy presahujúce hranicu pre pozbavenie spôsobilosti na právne úkony. Pokiaľ žalovaní 10/, 11/ namietali, že znalecký posudok bol vypracovaný v konaní pre pozbavenie spôsobilosti na právne úkony a výpoveď znalca bola prečítaná zo zápisnice v konaní 25C/368/2012 a jedná sa preto len o listinné dôkazy, krajský súd opätovne poukazuje na kontradiktórnosť civilného sporového konania, v ktorom žalovaní skutkové tvrdenia žalobkyne podopreté ňou predloženými dôkazmi účinne na základe nimi predložených dôkazov nepopreli, t. j. dôkazné bremeno neuniesli, čo znamenalo aj prehru v spore.

9. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k ďalšej odvolacej námietke, že znalecký posudok znalca je nezákonný, keďže tento pre jeho pomer k X. M. mal byť ako znalec vylúčený, keďže ho vyšetroval aj ako lekár a ako lekár mu aj predpisoval lieky, krajský súd dopĺňa, že dôvod vylúčenia znalca pre jeho pomer k X. M. by existoval vtedy, keď by sa jednalo o osobu jemu blízku, resp. by mal priateľský alebo nepriateľský vzťah k nemu, t. j. jednalo by sa o osobný vzťah takej intenzity, ktorý by bol spôsobilý vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti, čo však vyšetrovanie a predpisovanie liekov pred vypracovaním znaleckého posudku jednoznačne nepredstavuje, a preto ani táto námietka žalovaných neobstojí. Pritom neobstojí ani ďalšia ich námietka, že podkladom na vypracovanie znaleckého posudku boli aj vlastné psychiatrické vyšetrenia znalca a následne znalec uvádza, že posudzovaného nie je možné účelne vypočúť, keďže psychiatrické vyšetrenie a výsluch posudzovaného v rámci konania o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony sú diametrálne odlišné.

10. Vychádzajúc aj z uvedených skutočností, vysporiadajúc sa s podstatnými námietkami žalovaných 10/, 11/, či už v prvoinštančnom alebo odvolacom konaní, krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, vrátane výroku o nároku na náhradu trov konania, ktorý žalobkyni proti žalovaným 10/, 11/ priznal vzhľadom na jej plný úspech voči nim ako závetným dedičom v celom rozsahu a proti žalovaným 1/, 2/, 3a/, 3b/, 4a/, 4b/, 5/ až 9/ jej nárok na náhradu trov konania nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, keďže museli byť označení ako strany sporu v dôsledku nerozlučného procesného spoločenstva.

11. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 257 CSP a žalobkyni voči žalovaným 10/, 11/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vzhľadom na jej plný úspech vo vzťahu k nim ako závetným dedičom v plnom rozsahu a voči žalovaným 1/, 2/, 3a/, 3b/, 4a/, 4b/, 5/ až 9/ jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v tom, napriek tomu, že odvolanie nepodali, jedná sa na strane žalovaných o nerozlučné spoločenstvo, pri ktorom procesný úkon aj niektorého z nich platí i pre ostatných, t. j. aj odvolanie žalovaných 10/, 11/.

12. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach

podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).